

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre ————— 3 frt — kr.
Félévre ————— 1 frt 50 kr
Negyedévre ————— frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 2 frt.
Egyes szám ára 7 kr.

Felölös szerkesztő

BÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Deák-tér 19. szám.)
Hirdetések jutányos árban vételnek fel.

Nyitlór sora 20 kr.

A lap megjelenik minden szerdán.

A közvélemény szava.

Heves küzdelem folyik már több mint két hete a képviselőházban. Felé fordul az egész nemzet figyelmé, aggódva kérdi, hogy mit hoz a jövő. A véres és lélekkufár választások alatt számban megfogyott, de lelkes ellenzék felvette a harcot, hogy megvédelmezze a nemzet jogait — a magyar kormány ellen.

Hajdan a nemzet nagyjai életüket áldozták a nép szabadsága és boldogságáért, — ma a kormányon ülők vérbe folytják a szabadságot, szuronyhegy elé állítják a véleménynek független megnyilatkozását.

Hajdan egyesített erővel állottak ellent őseink a támadásnak, ereikben minden csepp vér édes hazánk jólétéért buzogott, — ma el vannak szigetelve népünk jobbjai, nincs más fegyver kezökben a meggyőzésnél, amely azonban hidegen hagyja a szabadelvű rabigába hajtott lelkeket. Mint a vért, melyet megrezegtet ugyan a gyilkos nyíl hegye, de át nem járja azt, úgy dobban meg az ellenzéknek egy-egy igaz szavára az ellentábor kebele, melyet azonban nem enged az elevenig hatolni. Pillanatra arczába

szökteti a vért a hazafiatlanság érzete, de aztán a hullam elsimul, s a parancsszóhoz szokott gárda szavaz rendületlenül.

Hajdan és most! . . . Akkor nem alkudták el a nemzet javait, nem törekedtek saját fiai álutakon megbénítani életerejét, nyílt homlokkal lépett mindenki polgártársai elé, — ma gombamódra teremnek a kormányférfiak, kiknek minden törekvésük arra irányul, miképen játszák ki esellel és furfanggal azt a nemzetet, melynek védelmére volnának hivatva, kiknek összes talentumok erőszakból és zsarnokságból áll.

Micsoda kormány az olyan, amelyik nem mér nyíltan a nemzet elé lépni, amelyik nem meri kimondani, hogy milyen álláspontot foglal el azokban a fontos kérdésekben, melyek azonosok a nemzet létérdekével, értjük a quótát és a kiegyezés ügyét.

Micsoda kormány az olyan, mely alattomban a nemzet bőrére ígéreteket tesz, mely ismét milliókkal akarja növelni a már különben is nyomorba kergetett nép terhét. — Hol van ott a politikai morál és tisztesség, ahol szentől szembe meghazudtolják a kormányelnököt, s

homlokára sűtik, hogy a nemzet árulója lett.

Egy érdekszövetséggel van ott dolga ennek az elszegényedett haza népének, mely pöffeszkedik elbizakodva nagy hatalmában, hizlalja magát honfitársainak zsirján.

Nincs ő előttök közügy, nincs hazafiság, tulteszik magukat a nevek és működésökhöz tapadt gyalálaton, felhasználják minden nemtelen eszközt, csak hogy megmaradjon a kormánypálcza kezökben, melylyel aztán irgalmatlanul porolják a szegény magyart.

Az ellenzék küzd, összeszedi minden erejét, hogy utját vágja a zsarnoki önkénynek, hogy felbressze álmából a nemzet fiait, hogy leálezazza azt az áruló bandát, melyet pénzen és szuronyokkal oly szemérmetlenül összetoborzottak. És mit látunk? . . . A szendergő felnyitja szeméit és keservesen sir, panaszkodik, hogy az az elvetemült ellenzék nem enged szabad folyást az ügyeknek, hogy megköti az áldott Bánffy kezét, melylyel oly önzetlenül kaparász a nemzet zsebében. Igen, ez történt. Csongrád megye átiratot intéz többi társaihoz, hogy helytelenítsék ezt a vakmerő eljárást, melynek

TÁRCZA

Halottak estéjén.

— Bodnár Gáspártól —

A világ legnagyobb családjának — a ker. kath. Egyháznak — megható ünnepe van ma. Szerető gondossággal, a hitnek aranyhidján hozza össze családjának tagjait egy nagy, hatalmas közösségbe. Miniket, kik még életben vagyunk; azokat, kik megdicsőültek, hosszú vándorlásuk után boldogabb kikötőbe érkeztek; és azokat is, kik szenvednek, szabadulás után sóhajtoznak.

És mikor e nagy közösség ünnepet ül, benne külön-külön minden városnak, minden községnek, legkiválóbban minden egyes családi tüzhelynek meg van a maga része.

Ma minden család megnépesedik. Mintha megnyílnának a sírok és elhunyt kedveseink szellemei haza jönnének egy pillanatra. Mintha megszokott helyükön látnók őket, mintha rég nem hallott szavaik esengnének felénk!

Boldog családok, hol a síroktól jövő beszédet megértik! Szent és kegyeletes ün-

nepe a tüzhelyeknek, hol a hit minden időben, de különösen most, biztos reményt nyújt a boldog viszontlátásra.

Mert nem tagadható, szíves olvasóm, hogy a családok értelmi és kedély világára két szellem van ma leghatalmasabb befolyással.

A hit és hitelenség szelleme.

A hit ma is az, a mi volt akkor, midőn az első emberpár, az első család szomorú vándorlását megkezdette. Szelid arca, biztos karja van arra, hogy az embert valódi végcéljához vezesse. A multnak hosszú századai, a föld, nagy tanuja és temetője népek sorsának, bizonyítják, hogy a halandó legjobb barátja ő.

A kétely, a tagadás és hitelenség szelleme is ugyanaz, csak arcot cserél a szerint, a mint tévedésbe akarja ejteni a lelkeket.

Most kalmár ruhában jár, máskor kincseket ígér. Megjelenik ő a családokban e kegyeletes ünnepen is, különösen ott, hol már előbb is járt, hol ingadozóvá tett már mindent, a mi hitet kíván . . . ott most kaján irigységgel kérdezi: „Hát a síroknál nem tudtok kételkedni?”

Boldog család, hol csábító szavára nem

hallgatnak. Szent és kegyeletes ünnepe a tüzhelyeknek, hol a hit diadallal feleli: „Lehet-e a síroknál kételkedni?”

Mert nem a kételkedés, nem a hitelenség, de a hit, legfőbbképp az örök életben való rendithetlen hit teszi erőssé, öntudatossá a családi életet s a mi ezen épül — az egész társadalmat.

A föld legszebb intézménye — a család. Itt szunnyad a népek jövője, itt van a társadalom alapja. Az a benső, szétszakíthatatlan kapocs, mi a család tagjait összefűzi, az mivel csudákat a szülői áldozatkészéssel, az adja a társadalom minden rétegének fentartó erejét.

Bámulattal áll meg a gondolkozó ember eme csodás jelenség előtt! Honnan az a benső erő, mely a családot megteremtette és emberöltőkön keresztül folytonossá tette?

Vannak, kik ezt csak a vérköteléknek tulajdonítják.

Nem lehet megnyugodnunk ez indoklásban. Gyenge, erőtlén az e csodás jelenség megfejtésére.

Nézem . . . nézem az állatvilágot. És mit tapasztalok ott? Óriási erejével védi kölykeit az oroszlan is. Figyelem a kis fecsk-

sulya alatt megtörik a szív, s háborog a vér az erekben.

Mert mégis csak hallatlan eset, hogy valaki védelmére merjen kelni nemzetének a mindenható Bánffyval szemben, kinek kimagasló kormányférfiúi tehetsége előtt porba omlik minden liberális térd, s szent félelemmel bámulja szellemi nagyságát, s hazafias küzdelemben megedzett erőit a zsiros falatokból eltompult liberális elme.

Tehát Csongrádvármegye közvéleménye megnyilatkozott, vészkiáltása visszhangzani fog az egész hazában, mert ime az ellenzék magatartása veszélyezteti épen a liberálisok megkormányozása által annyiszor legázolt parlamentarizmust. De mit is mondunk?... A közvélemény nyilatkozott meg?... Dehogyan az!... Mi köze van a közvéleménynek a vármegyéhez. Hiszen mindenki tudja, hogy manapság mi az a vármegye. Régi dicsőségünk karrikaturája, torzképe a nemzet egykori védbástyájának.

Azok az elemek, kik ott a megyegyűlések termében határozgatnak mint a nép megbizottai, szakasztott másai a szabadelvű népképviselőknek, kiket puskatus és csendőrszorongó assistentia mellett vezetnek be a képviselőházba. A megyebizottsági tagok zöme kierőszakolt, bor és pálinkagőzöttől füstölgő választások útján nyeri mandátumát, akárcsak az országgyűlési követ és természetesen jegyzőkből, bírásokból, no meg érdemekben dus, tizenhárompróbás szabadelvű kortesekből áll. Hozzájuk csatlakozik még a hivatalnoki kar. Képzeltető-e annál nagyobb talpnyalás, mint aminőt ez a gárda véghez tud vinni. Lehet-e ezeknek bármi csekélységben is önálló véleményük?... Olyan távol esnek ők attól, mint Bánffy Deák Ferencztől. De azért Bánffy parancsol, a főispán fejet hajt, aztán a főispán parancsol,

a szolgabírák mint a méhraj körutakelnek, s a kitzűzött időre össze van hozva az óriási többség, mely aztán annak rendje és módja szerint a tőle kitelhető legnagyobb virtuozitással demonstrál a kegyelmes ur szájize szerint. Így vált a közvélemény 30 év leforgása alatt nevetséges fogalomná, akár az országgyűlési képviselőkre, akár a megyebizottsági tagokra tekintünk, kik annak ország világ előtt hordnókai.

Kiváncsiak vagyunk, mit fognak szólni ahhoz a szégyenteljes körirathoz Csongrádvármegye társai, vagy jobban mondva, vajjon lesz-e valamelyiknek annyi bátorsága, hogy felette napi rendre térjen. *Minket különösen Szatmár vármegye és Szatmár város törvényhatósága érdekel.* Sok baleset ért már egyszer máskor bennünket, legalább tartsa távol tőlünk vezető férfaink eszélyessége azt a csapást, hogy saját kezünkkel üssük homlokunkra a hazafiatlanság bélyegét. És ha mégis megtörténnék, mint az ellenzék organuma minden jobb érzésű polgár nevében ezennel kijelentjük, hogy mi nem tartozunk annak a közvéleménynek keretébe, melyet a talpnyalók serege alkot.

A gyermekek inzultálása.*)

A régi kor eme jelszavát: „Maxima debetur puero reverentia” — meg kell adni a gyermeknek a legnagyobb tiszteletet, — elfogadta az ujkor, azért, hogy megvalósítsa. Ma látjuk és becsüljük bennök a tőlünk különböző lényt, mely felelős, mint mi, mely általunk éri el rendeltetését, de nem éretünk van. Ma nagyobb helyet adunk a gyermekeknek a családban, mint hajdan, többet élünk velük, többet élünk értük, jobban felügyelünk nevelésükre, többet aggodunk jólétükért s nagyobb erőmegfeszítéseket te-

*) Nem szívesen adunk helyt ennek a czikknek, mert előtünk a dolog hihetetlennek látszik és hajlandók vagyunk mendemondának tekinteni. De miután társaságokban nyíltan beszélnek, nem tartjuk czélszerűtlennek hogy tudomásul vegyék azok is, akiket illet és vagy általok, vagy a közönség köréből megezőfoltassék. Szerk

szünk, hogy jövőjüket biztosítsuk. Világot gyujtatunk elméjükben, képezzük és képeztetjük szívöket ott és azáltal, ahol és aki által ezt legsikeresebben véljük elérhetni. A szülőknek eme természetadta jogát védik a művelt államok törvényei és érvényre emelni segíti a modern társadalom. És mégis megütkezéssel halljuk, hogy akad városunkban magát intelligensnek tartó egyén, aki szembe merészel állani a legegészségesebb logicával; van olyan egyén, — egy református lelkész, — aki korlátozni akarja a szülők kétségbevonhatlan jogát s a vallásoktatás-díj felemelése és fenyegetésekkel szándékozik rábírnai a szülőket, hogy vegyék ki gyermekeiket a zárdából. És midőn ez nem használ, felveti a művelt ref. szülő előtt a kérdést, hogy tudja-e ön, mi az a katolikus? aztán a sötét elfogultság és vastag tudatlanság álláspontjáról adott felelettel iparkodik a család-főket elrémiteni mindattól, ami katolikus. Természetesen az az intelligens apa vagy anya csak mosolyog a tiszteletes ur szavain, mert olvasmányai, az életben tett tapasztalatai révén meggyőződött róla, hogy mégsem olyan bálványimádó vallás az a róm. kath., mint ahogy a tiszteletes ur a maga egyszerűségében hiszi, avagy mint századok óta egy helyen stagnáló tankönyveiből tanulta. A gyermek pedig csak jár ezentul is a zárdába, nem ugyan azért, mert a zárda katolikus, hanem a nővérek tanítási rendszere megnyerte a szülők tetszését. Basedowról említi a történelem, hogy az „Abc”-ét mézes kalácsból készítette és Montaigne-ről, hogy az iskolákat virágokkal hintette be. Nos, az apácák oly kellemessé teszik a tanulást, mintha a betűket mézes kalácsból készítenék s oly gyöngéden tudnak fegyelmezni, hogy az iskolákban az engedelmesség legszebb erényvirágait fakasztják. S a mellett a magán életben az önfeláldozás, a mély hit, a szelidség és nőiesség mintaképei. Nemrég egy protestans író a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a Paulai szent Vincze rend humanus működéséről és a lapok a tudomány vértanúja mellett világszerte dicsőítik a keresztény szeretet vértanúját, azt a nővért, a ki a pestis betegek közt ajkán mosolylyal várja a halált. — Miért fél tehát tőlük oly

kefészeket, a mint veszély közeledtével a síró anyamadar körül röpkedi. Jól van, mondják, hogy ösztönük, vérvételükök csatolja őket magzatjukhoz vagy ahhoz a fészekhez.

De meddig tart ez az ösztön? Meddig van hatása a vérvételüknek?

Eljön az idő és mihamar, mikor a puszták királya elhalad majd fiai mellett, a fecske-madar tengeren tulra száll és ott az idegenbe vagy itthon új fészek rakáskor nem ismerik egymást.

Hova törpülne a család magas eszméje, ha a tagjai között levő összeköttetés csak ilyen muló, ha a vérvételük ereje és hatása csak ily rövid keletű volna.

Más jelenséget látunk ott abban a fészekben, mit családi tüzhelynek nevez az emberi nyelv. Nem így van itt! A szülő szíve összeforr gyermekével, az idő csak szilárdítja köztük e viszonyt. A szülő feladatával gyermekei iránt sohasem végez. Gondja kezdődik a bölcsőnél és tart utolsó sóhajáig. Jól mondotta egy író, hogy az volt életében a legelső fájdalma, mit édes anyja nélkül sirt el, melylyel őt, (az anyját, a legkedvesebb lényt) temette sirba!

Honnan hát e csudás erő, honnan e főnséges viszony?

Az ösztön, a vérvételük? Láttuk erejét, ismerjük hatásának véghatárát!

Szíves olvasóm! Itt valami másnak valami hatalmasabb, emberfölötti erőnek kell működnie.

Ugy is van!

Azt a benső viszonyt, mely a családot összeforrasztja, az az isteni eszme teremtette meg és tartja fenn, hogy a családi élet forrása az égben van, hogy a gyermek Isten ajándéka, lelkének szikrája, hogy azt sulyos számadás terhe alatt. Neki kell visszaadni. Ez a hatalmas erő fűzi össze őket az életben, nem választja szét a sírban és egyesíti az örökéletben.

A keresztény családok magasabb jelentősége tehát abban áll, hogy tagjait az örök szeretetben egyesíti.

E szeretet aranyozza be a szülők magas szentes hivatását. Az köti úgy oda az édes anyát a bölcsőhöz és a legszegényebb tüzhelyhez. Az képesíti őt azokra a nagy és tiszteletreméltó áldozatokra, mikre e világon senki más nem képes. A szülők szemében e szeretet fakasztja az örömkönyvet, ha övéi boldogok, és a keserűeket is, ha szerencsétlenek.

Láttátok-e már a szülőket, mikor elté-

vedt gyermekükért busongnak, mikor keresik őt az élet zajában? Ismeritek-e azokat a mély fájdalmakat, miket az anyai szív szenved, mikor gyermeke ennek az életnek már elveszett? Miért keresi ilyenkor is? Miért siratja már? Miért kíséri gondjaival, miért hívja szerető, szelid arcával? Hát nem szerencse az ilyen életnek a halál? Hát nem a világ szégyenétől szabadítja meg a szülőket a bukott gyermek pusztulása?

Oh ne mondjátok ezt! A szülők nem hagyhatják el azt a gyermeket. Nem engedi az örök szeretet. A halál sem tépheti szét azt a benső viszonyt, melyet más lénynél az idő is szétszakított. A szeretetnek ereje le száll a sirba... egy másik élet bölcsőjébe. Azért keresik, azért siratják vissza, hogy ha már elvesztették őt itt a földön, megtarthassák a földön tul. Ha leszakadt szerető meleg keblükről az életben, odavonhassák őt a boldog viszontlátásra.

Ez az örök-élet hitéből fakadó szeretetnek körfutása. Több ez mint a vérvételük vagy ösztön ereje. Itt a hit hatalmát ismerjük fel.

* * *

Mi volna a család e hit, e szeretet nélkül? Ha a hitetlenség megfosztja a szülő-

nagyon a tiszteletes ur s miért akarja elvonni körükből a gyermekeket, mikor ott csak szépet, csak idealismust tanulnak? Vagy talán a mai realis és érdekhajhászó világban épen az a legnagyobb veszély a gyermekekre? A vallás miatt sines ok az aggodalomra — azok a nővérek tudják, hogy a fogékony gyermeki lélekbe csak az a hit gyökerezik meg, melyet a szülők csöpegetnek oda és táplálnak — nem akarnak tehát ok nélkül kételyt támasztani s tényleg a zárdában járt prot. növendék sértetlenül viszi hitét az életbe s csak a kath. hit elleni ellenszenvet és elfogultságot úzte ki szívéből, ha azt esetleg önnök vagy az önhöz hasonló egy-két lelkesnek nagy fáradsággal sikerült abba belopni. — De hát ön azt már vallástalan prot. nőnek tartja, aki nem gyűlöli a katolikust? s nagy bajnak véli, ha ellenszenv helyett szeretetet érez embertársai és honfitársai iránt, ha elfogultság helyett megtanulja tisztelni mások meggyőződését és kifejlett aestetikai érzékével meglátja mindenütt a szépet?

Ám tartsa mindezt a tiszteletes ur kárhozatosnak és veszélyesnek, téves meggyőződésével elszigetelten áll a modern korban — s minthogy az ilyen chronikus baj gyógyítása lehetetlen, szót sem vesztegetünk arra, hogy őt maradiságából kiemelni megkísértsük, de egy körülményt nem hallgathatunk el. — Azt beszélnek, hogy a tiszteletes ur gunyolja a zárdába járó gyermekeket, velők szeretetlenül bánik a vallás-órán, sőt minthogy egy gyermek véletlenül a Jézus képét tartotta a kezében, azt onnét szenvedélyes szavak kíséretében kiütötte. Szeretnők, ha ezen állítások nem felelnének meg a valóságnak, mert az ilyen eljárás paedagógiai bűn volna, melyet az illetékes elöljáróság nem hagyhat szó nélkül. Az a gyermek nem a maga fejétől megy a zárdába — ő oda megy, ahová küldik, miért bántja tehát ok nélkül — avagy a szülők iránti engedetlenségre akarja ezáltal őket ösztönözni? Hát nem áldatlan nevelési rendszer-e ez? S aztán méltó e egy lelkeshez, hogy nyers modorával megakadályozza a női finom lelkület kifejlődését?

Mi kötelességünknek tartottuk ezt a nagyon is elterjedt szóbeszédet felemlíteni,

hogy a lelkes urnak — akinek nevét figyelemből elhallgatjuk, — alkalmat adjunk a védekezésre. Ha azonban, amit a fáma mond, igaznak bizonyul, akkor hiszszük: Szatmár társadalmi módot fog találni arra, hogy a rombolást megakadályozza s egy hivatásáról megfélekedezett lelkeszt, a gyermekek inzultátorát észére térítse.

Hirek.

Mindenszentek napját ülte a kath. egyház tegnap. A székesegyházban ünnepélyes nagy mise volt, melyet *Hámon* József kanonok mondott, mi után *Bagossy* Bertalan nőképzédei tanár intézett beszédet a hallgatóságához. Este 6 órakor gyászistentisztelet volt az elhunyt hívekért, mely alkalommal *Ekkel* Lajos segédlelkész nagy hatással predikált, a templom zsufolásig megtelt, el vol foglalta minden talpalatnyi tér. Ma, halottak napján ismét *Hámon* József kanonok tartotta a gyászmisét, este a temetőben kivilágítás lesz, mivel az idő igen szép, az alkalmi beszédet *Hámon* Róbert püspöki iktató fogja tartani.

Személyi hir. *Hugonnai* Béla gr. vármegyénk főispánja jelenleg a szolgabírói hivatalok vizsgálatával foglalkozik, a nagykirályi és a fehérgyarmati hivatalokat már megvizsgálta titkára, *Steinkogler* János kíséretében. A napokban nevével együtt Nagy-Bányára és vidékére utazik, hogy megkezdett látogatásait folytathassa. — *Habrovsky* József ezredes, dandárparancsnok, a vaskoronarend lovagja mult hó 27-én városunkból Nagy-Károlyba utazott, hol a helyőrség felett szemlét tartott, s a látottakkal teljesen meg volt elégedve.

Szerencsétlenség a Vécsey családban. A legnagyobb részvétellel vettük a hírt, mely vármegyénk egyik legnépszerűbb és jótekonyságáról ismert főurat, báró *Vécsey* Józsefet és tiszteletreméltó családjának tagjait bizonyára a legmélyebben lesújtotta. Idősebb fia báró *Vécsey* László es. és kir. kamarás, huszár-főhadnagy egy rettentő baleset következtében csaknem életét veszítette. Nagy vadászat volt Zemplén megyében *Andrássy* Géza gróf parnói birtokán, hol az ifju főur, László báró is megjelent. A vadásztársaság lóháton sebesen száguldva haladt a mezőn keresztül, midőn *Vécsey* László egy akadályon akart lovával keresztülgatni, e közben a lóról leesett és eszméletlenül terült el a földön. S még ez sem volt elég a szörnyű csapásból. *Hoyos* gróf, ki közvetlenül utána vágatott, már nem volt képes visszatartani

lovát, mely keresztülgázolt a földön elterült *Vécsey* bárón. A szerencsétlenül járt ifju főur ballába eltört és igen súlyos sérüléseket szenvedett. Azonnal bevitték Parnóra, s tav iratlag hívták hozzá Budapestről dr. *Barta* Gábor orvost, ki a beteget a budapesti *Ferencz* József kereskedelmi kórházba vitette. Adjon Isten a mélyen sujtott családnak vigasztalást és a fiatal báró tel es felgyógyulása által hozza meg örömeiket, amit mindnyájan leghőbbben óhajtunk.

Előléptetések. A helybeli honvéd ezrednél *Schwent* József I oszt százados őrnagygyá, *Eötvös* Sándor hadnagy főhadnagygyá, dr. *Lehoczky* János tart. ezredorvossá lett előléptetve, dr. *Sebők* Antal ezredorvos pedig Nyitrára helyeztetett át.

Uj itélőtáblai elnök és táblabíró. Ő fel-sége a király a nemrég nyugalomba vonult *Puky* Gyula helyére a debreczeni itélőtábla elnökének *Bernáth* Elemér kassai itélőtáblai tanácselnököt nevezte ki, dr. *Plopu* György felsővisvási járásbírónak pedig az itélőtáblabírói ezimet és jelleget adományozta,

Uj tanácsbíró. A debreczeni ev. ref egyházkerületben most töltötték be egy megüresedett tanácsbírói állást. Az első szavazásnál abszolút többség nem lévén, uj választás lett elrendelve a legtöbb szavazatot nyert két egyen: *Szunyogi* Szaboles és *Luby* Géza orsz. képviselő között. Az urnából *Szunyogh* Szaboles neve került ki győztesen, ki 420 szavazatot kapott, míg *Luby* Gézara 160 esett.

Antal Dániel, városunk eme köztisztvisletben álló régi jelese, a kereskedelmi-társulat részéről szép ovációban részesült vasárnap október 30-án d. u. 4 órakor a „Kereskedő ifjak köre” helyiségében. A társulat ugyanis megfestette 30 év óta buzgó elnökének képét szép olajfestményben s maga körében nagy lelkesedéssel leleplezte. Az ünnepélyt *Paskuj* Imre alelnök nyitotta meg, kérvén a közgyűlést, hogy az ünnepeltért *Lengyel* Imre és *Reiter* Jakab választmányi tagok küldessenek. Harsogó éljen fogadta a megérkezett elnököt, kit az alelnök üdvözölt szép és mély szavakkal. Majd *Roóz* Gyula titkár ecsetelte az érdemes férfiú kitünő munkásságát s megörökítésre méltó tevékenységét a kereskedő osztály emelésében. Ezután lehullott a lepel a képről, a honnan az ünnepelt jól sikerült képmása tekintett az éljenző és tapsoló közönségre. *Antal* Dániel szerény és meghatott szavakban fejezte ki köszönetét a kitüntetésért. Ezután a megjelent keresk. tanoncziskolai tanítói kar nevében dr. *Fodor* Gyula igazgató üdvözölte az ünnepeltet mint a kereskedők mintaképét s a tanoncziskolai bizottság buzgó alelnökét. A diszközgyűlésen megjelent városunk polgármestere *Hérmán* Mihály, főkapitánya

ket attól a boldogító tudattól, hogy hivatásuk, erős, nehéz küzdelmük nem csak a kenyér és életpályamegszerzésének szűk határáig terjed, hanem azon túl egy öntudatos és magasabb életezélnek létesítésére — mi volna a családból és mi különösen a *társadalomból*?

A társadalom egy óriási gépházzá törpülne, melybe a kisebb és nagyobb kerekeket a családok szolgáltatóknak a szerint, a mint kisebb vagy nagyobb módjuk és szerencsésük van.

Hogy nézne ki ez a társadalom?

Az ilyen társadalomban tartalom nélküli formasággá törpülne a szülők legszebb hivatása, merő ábránddá az apa küzdelme, az anya önfeláldozása, hiábavaló harezczá az ifjuság idealis törekvése. A legszebb, legfényesebb pálya elvesztné zomárczát és a mi legveszedelmesebb volna a társadalomra, — a munka eszméje az állatok munkászötnének fokára sülyedne.

A mint a családokban az értelem és kedélyvilágra, a munkára és a gyermekek nevelési rendszerére a tulvilágban való hit reménye nem hinti többé fényét: sötétség borul a társadalomra is.

És megkezdődik majd a nagy társada-

lom szomorú haláltusája, melyben a kétely rideg kezekkel szedegeti áldozatait. Meghamisítja a tudományt, megmételtyezi az irodalmat, kiöli a művészetekből lelkünk táplálékát az eszményt, feldulja a munkások szívet s földre szegzi a földmives tekintetét.

A mi társadalmunknak vannak már ily áldozatai.

A nép csüggeteg, megrendült, gondolkodóba esett, mert bántják az ő vallását. Pedig ez a vallás, a tulvilágban való hit az ő egyedüli szerelme, élete és mindene. A boldog viszontlátás reménye élteti őt a gyarakban, és az a hit, hogy a kék égen . . . a csillagokon tul van egy szebb haza, a hol küzdelmét felírják . . . ez a hit kíséri őt ki a mezőkre, az erdőbe és a sötét bányákba és a sirhalomhoz.

Mi lesz a népből e hit nélkül? Mi lesz, ha az ő családjuk tüzhelyére is befészkei magát a kétely, ha vallásuk helyett törvénynyel vezetik életüket? Ő eddig minden örömet, minden bánatát, minden munkáját, egész lényét azonosította vallásával? Mi lesz belőle e nélkül?

A ki a napi lapokat olvassa, megdöbbenve áll meg egy másik, nem kevésbé szomorú jelenség előtt.

A nemzet ifjuságában, melynek e drága haza idealis világát kell képviselnie . . . ijjesztő mérvben szaporodik az öngyilkosok száma. A képviselőházban csak nem rég fájdalmas resignációval panaszkodott egy honatya, hogy a hadseregben is — hol ifjuságunk arany virágai hazánk védelmére készen állanak — könnyelműen dobják el maguktól az életet.

Panaszkodnak?

Jogosan teszik. De ne feledjük, hogy a mi társadalmunkban hosszú idő óta döngetik, verik a társadalom legerősebb védőbástyáját. Gyengítik a vallásnak befolyását a családokra, a nevelő-intézetekre, az ifjuságra, a vallásnak mondom, mely minden időben boldogította, vezette az emberiséget és megmentette a kétségbeeséstől.

Mi lesz az ifjuból e hit nélkül? Legyen ő a köz vagy katonai pályán . . . az élet magasabb célja nélkül milyen emberré lesz? Mikép magyarazzuk meg neki, hogy az ő munkája áldozat, melyet nem csak a társadalomért, de Istenért kell meghoznia! Hogyan fogják őt pályáján a becsületességnek és hűségnek megtartani?

Azt mondják, hogy megfogytak a szilárd jellemeik. Mondjuk csak a maga nevé-

dr. Korbay Károly, a kereskedők testülete, a kereskedő ifjak köre s a ker. tanoncziskola tanítói kara.

A városi képviselő választások érdekében már megindult a mozgalom. Ugy hangzik, hogy a második kerület dr. *Fechtel* Janost és *Korányi* Jánost kívánja bevinni a képviselők illusztris testületébe. Okos gondolat. Épen a mult számunkba utaltunk arra, hogy szellemi téren városunk mily kevés haladást tett, s ennek egyik oka minden bizonynyal abban rejlik, hogy oly férfiak, kik ennek tápot adhatnának, nem sokan vannak az ülésteremben. Ezért kívánatos a dr. *Fechtel* megválasztása. És ő erre a bizalomra nagyon is rászolgált, városunk társadalmi életében oly szép tevékenységet fejt ki, mely méltán megérdemli, hogy honorálják. *Korányi* ismert alak a gyülesteremben, régi képviselő, érdemes férfiú. Mint újabbán értesülünk a polgárság bizalma *Bodnár* Gáspár képezdei tanár és lapunk főmunkatársa felé is nagy mértékben irányul, ki különösen az iparos osztály érdekeinek fellendítése körül tett hosszú éveken keresztül hasznos szolgálatakat. Miután a kerületben 4 hely van üresedésben, nem lehetetlen, hogy a megindult mozgalom győzelemre fogja vezetni minden jelöltjét. A negyedik kerületben *Keresztes* Sándort, dr. *Erdélyi* Károlyt, *Wallon* Edét, *Muhly* Zsigmond dr. és *Bod* Sándort emlegetik.

A kartársak üdvözlése. *Tóthfalussy* Dániel képezdei hittanár és népiskolai hitoktató — mint már lapunk mult számában említettük — most töltötte be áldozópapságának 25-ik esztendejét, mely alkalomból ő méltósága a püspök ur szentszéki tanácsosnak nevezte ki az érdemekben megőszült férfiut. Tanártársai és a rk. népiskola tanítókara örömeinek és szeretetének méltóképen adta kifejezését. *Steinberger* Ferencz dr. képezdei igazgató szép beszédben méltatta az ünnepeit érdemeit, ki tanártársainak nemcsak, de mindnyájunknak is tiszteletére és szeretetére tette magát méltóvá. Ezzel az igazgató átnyújtotta az okmányt, mely a jubilánsnak szentszéki tanácsossá történt kinevezését tartalmazza és egy diszes violaszin övet mint a tanári kar ajándékát. Erre *Jankovics* János elemi iskolai igazgató adta át a tanítók nevében P. Didonnak „Jézus Krisztus” című szép diszkötésbe foglalt munkáját jubileumi ajándékkul. A „jó Dani bácsi” egészen meg volt lepetve, tisztelettel fogadta ő méltósága kezéből — mint mondá — a meg nem érdemelt kitüntetést, épen olyan jó szívvvel vette kartársaitól az ajándékot, s az őszinte szeretetnek megnyilatkozását.

Esküvő. *Igaz* Károly m. kir. honvédfőhadnagy mult hó 26-án esküdött örök hűséget Nagy-Károlyban *Réthy* Berta urnőnek, *Báthory* Bertalan volt nagy-károlyi gyógy-

szerész özvegyének. Násznagyok *Toperczer* Kálmán szatmári kir. törvényszéki bíró és dr. *Igaz* Pál békési ügyvéd voltak. — *Krivácsy* László nagyszőlősi m. kir. adóhivatali tiszti a napokban vette nőül *Skultéthy* Tivadar dr. nagyszőlősi kórházigazgató főorvos leányát, *Gabriella* kisasszonyt.

Nemesi előnév. Ő felsége a király id. *Swaizer* Gábor nyug. honvéd huszárezredesnek, *Swaizer* Sándor deésaknai sóbányahivatali főnöknek és bányatanácsosnak, *Swaizer* Aladár tasnádi földbirtokosnak, ifj. *Swaizer* Gábor szilágyosmlyói városi főjegyzőnek és kiskoru *Swaizer* Lászlónak valamint törvényes utódaiknak régi magyar nemességük épségben tartása mellett az „aranyidkai” előnevet díjmentesen adományozta. Idősb *Swaizer* Gábor vármegyénkben mint megyebizottsági tag igen tevékeny működést fejt ki, előnyösen részt vesz a társadalmi életben az egyesületeket dícséretreméltóan támogatja.

Kinevezés és áthelyezés. Ő felsége a király *Szoboszlai* Sándor debreczeni itélőtáblai tanácsjegyző albirót a szatmárnémeti kir. törvényszékhez bírónak, az igazságügyminiszter *Császár* Sándor helybeli járásbírói joggyakorokot a zalaegerszegi járásbíró-sághoz aljegyzőnek nevezte ki. A vall. és közokt. miniszter *Ketney* Anna kapnikbányai és *Janky* Roxán eresenyei állami elemi iskolai tanítóknak kölcsönösen áthelyezte, *Erdői* György áll. elemi isk. tanítót pedig Királyházára nevezte ki.

Gyászhir. *Tomcsa* Mihály geberjéni földbirtokos, ki gyermekeinek neveltetése végett csak nemrég költözött városunkba, pár heti betegség után elhunyt. Temetése a mult hó 27-én történt. Neje sz. Demjén Adél, gyermekei és kiterjedt rokonsága gyászolják. — *Molnár* Mihály városunk egyik derék polgára mult hó 29-én 81 éves korában elhunyt, vasárnap délután helyezték örök nyugalomra. — *Csató* Mór munkácsi polgár 64 éves korában szívszélhűdés következtében elhunyt. A boldogultban *Csató* József munkácsi segédlelkész édes atyját gyászolja.

A szatmáregyházmegyei irodalmi kör dr. *Steinberger* Ferencz elnöklete alatt a mult szombaton választmányi ülést tartott, melyen a folyó évi közgyűlés napját november 17-re tűzte ki. Ez alkalommal fogják megtartani emlékbeszédeiket *Báthory* Endre *Kovács* Eduárd felett és dr. *Fibiger* Sándor *Zolták* János felett.

Alapítvány. *Tóthfalussy* Dániel képezdei tanár és elemi iskolai hitoktató áldozópapságának 25 éves jubileuma alkalmából a rk. népiskola számára 100 forint alapítványt tett, hogy annak évi kamataiból a hittan tanulásban legjobb előmenetelt tanusító növendék jutalmaztassék. E dícséretre méltó tett az alapító jó szívének és nemes gondolkodásának ismét egy újabb bizonyítéka.

A Pázmány Sajtónak új igazgatója dr. *Irinyi* Tamás theol. tanár lesz. Az eddigi igazgató, *Kaisz* József, ki sok szakértelemmel és buzgósággal intézte a sajtó ügyeit, sokoldalú elfoglaltsága miatt az igazgatóságról lemondott. Dr. *Irinyi* a jövő év január 1-én veszi át a sajtó vezetését.

A szülő és borgazdasági tanfolyam bevégezése után a mult hó 26-án *Kölcsey* Rudolf nagy-szokondi és *Petuker* Pál szinfalusi rk. tanítók Bihar-Diószegezen a kiküldött miniszteri biztos és a biharmegyei tanfelügyelők jelenlétében a vizsgálatot letették, mindketten jeles eredménnyel.

A szent Imre szobor a kir. kath. tanítóképzőintézetben f. hó 5-én, szent Imre ünnepén fog püspök ur ő méltósága által megáldatni és azután illő ünnepélyességgel rendeltetési helyére felállíttatni.

Az unjanczok tegnap délelőtt tették le az esküt. Reggel fél 9 órakor a Kálvárián *Jandrisics* János apát plébános misét mondott, mely után lángoló szavakkal intette a legénységet Isten, Király és a Haza iránt tartozó kötelemeikre. *Hubán* Gyula a román ajkuakhoz román nyelven beszélt. Erre *Filiph* Kurt főhadnagy magyarul, *Leleszku* János románul, a honvédek előtt pedig *Eötvös* Sándor főhadnagy felolvasták az eskümintát, melyet a legénység utánmondott.

A népiskolák államosítása ügyében, ugy látszik, erősen folyik a manőver. Erre mutat azon körülmény, hogy a miniszter által kiküldött *Halász* Ferencz min. tanácsossal dr. *Chorin* Ferencz képviselő is jön egyengetni a kiegyezés útját. Tehát tárgyalni fognak: a város és a miniszter, tárgyalni fognak az illetékes egyházi hatóságok megkérdezése nélkül. Hiszen ez nem is olyan nagy ujság. Az ököljog hatalmasan grassált a régi világban, — a szabadelvű kormány megújrázta azt a korszakot. Annnyira hozzá vagyunk már szokva a jogtalansághoz, az erőszak olyan mindennapi dologgá lett, hogy meg se fogunk rajta nagyon ütközni, ha egy szép napon kipakolnak házainkból minden butor darabot és viszik, mert szorult helyzetben van pl. a szabadelvű pártkassza. Anonim eset. Elveszik a felekezetek meghallgatása nélkül azt, ami az övék. Hiszen azok az iskolák mégis csak felekezetiek.

A színházi bírálat térszúke miatt jövő számunkra maradt és több más kéziratot is kénytelenek voltunk kihagyni.

Komédia vagy forradalom czimmel egy röpiratot kaptunk egy bizonyos *Kisgazda* tollából, mely arra van szánva, hogy az ellenzéki képviselők hazafias küzdelmét, melyet most folytatnak a kormány ellen a képviselőházban, a közönség előtt népszerűtlenné tegye. Hát ezt a czélt nem fogja elérni.

megfogytak a közpályán az oly emberek, kik a törvénynek, hivatalbeli kötelességüknek azon hittel tesznek eleget, hogy cselekedeteik fölött a mindent tudó Isten virraszt, kinek egykor számolni tartoznak.

Az ifju, ki vallásos családból, szívének hitével vesz bucsut, hogy új tűzhelyet alapítson, kinek édes anyja már korán beoltotta lelkébe az örök-élet eszméjét és azután is szerető gondjával kíséri, hogy ez utra megtartsa: az az ifju az élet legerősebb küzdelmei közt sem veszíti el lelkének egyensúlyát. Az megbotolhatik, eleshetik . . . de az a kötelék . . . és különösen e kötelék legerősebb láncza . . . az örök szeretetben való egyesülés reménye . . . megmenti őt abban az utolsó pillanatban is, mikor előtte már minden . . . de minden sötétségbe borult.

Oh anyák! Nektek a jó Isten egy nagy, egy titkos hatalmat tett le kezeitekbe. E hatalom erősebb a törvénynél, a fegyvereknél . . . e hatalom vonagló társadalmunk egyedüli reménye!

Családi tűzhelyeink őrei, ti Istentől földre küldött angyalok . . . édes anyák! mentsétek meg a családot és a családdal a társadalmat!

Csak ti tudjátok szívetekhez csatolni a család tagjait, a gyermekeket . . . ti tudjátok megtartani az élet útján is.

Nagy leszen jutalmatok ezért.

Tietek marad az élet után is az örök szeretetben.

. . . Egy anyáról olvastam nem rég, olvashattátok ti is, hogy fényes pályáján haladó ifju fiával a kertben sétált. Gyönyörű est volt . . . a csillagok reszketve ragyogtak. „Oh anyám — szólott az ifju — mily fönséges az ég!” Fiam — válaszolt az anya — mondd meg nekem, ha most a jó Isten elszólítana mindkettőnket, együtt lehetnék ott az égben? A fiu hallgatott, aztán anyja keblére borult és mondotta: „Hiszem, anyám!” Vigyázz fiam — folytatá az anya — mindig ugy élj, hogy ott is egymásé lehessünk!”

Ime ismét csak a szeretet aggódó gondossága. A hol e szeretet él, ott ne féltsük a családi életet . . . még a legnagyobb megpróbáltatások perezeiben sem. A hol az ifjuságot ilyen anya neveli, ott ne féltsük a társadalmat sem.

. . . Az az anya nem sok idő mulva fia beteg ágyánál virraszt. Megtudja, hogy fia menthetlen. Odahajlik tehát az ifju arca

felé, az anyai szeretet sugaraival beragyogja haldokló gyermeke homlokát és szeretetének szelid szavával így szól neki:

„Édes fiam, Jézus magához fog szólítani. Készülj, imádkozzál velem. A fiu még egyszer felemeli bucsuzó tekintetét és sugja: „Hiszek Benne, nem félek, örömmel megyek. Várlak anyám!”

Ilyen az örök életben való hit hatalma. E hatalmat őrizték meg a családok és társadalom számára. E hittel ünnepeljük meg a halottak emlékezetére szentelt napot, különben üres érzélgés, mit sem mondó formáság lesz minden emlékezetünk.

Ez az ünnep nem az érzélgés ünnepe. Ez a hité, az imádság ünnepe. Azé a hité, mely egyedül képes fentartani a családot és vele a társadalmat.

A kételkedés fulánkja gyötör, éget, öl kedveseink sirhalmánál? Tépjük ki azt szívünkéből. Az örök szeretet hite vezessen minket a siron tulra, elhunyt kedveseink boldog viszontlátására.

Szavaztathat magának Bánffy bizalmat a megyegyűléseken, erre meg van a hatalma, mert hiszen ott az ő uszályhordozói tömegesen foglalnak helyet, de a közvélemény az ellenzékkellett lesz és örömmel nézi azt a harczt, mely ennek a gyarló kormány-nak bukását fogja maga után vonni. Azt a röpiratot pedig korántsem kigazda irta, hanem iratta Bánffy valamelyik kormánypárti skriblerrel, ki is nyomatta 40,000 példányban és a főispánok utján szétárasztja vele az országot. Így akar hangulatot csinálni. Ez a körutazás előfutárja azoknak a jeleneteknek, melyek le fognak játszódni a megyegyűlések termében, midőn a csongrádi hírhedt körirat kerül tárgyalás alá. És nagyon természetesen ki fogják mondani az átkot az ellenzéki képviselők fejére, mert a legkegyelmesebb bársonyszékből úgy parancsoltatik.

A szatmári gör. kath. lelkészi javadalomra 30 pályázat érkezett be. Nagy választék van tehát, de épen azért annál nehezebb a püspök dolga, hogy kiket ajánljon a megválasztásra. A választás a legközelebbi közgyűlésen, e hó 14-én lesz.

Primadonna ügy színházunknál. *Thurzó Ilonka* k. a. a debreczeni színház Coloratur énekesnője Kunhegyi igazgatóval szerződésre lépett, melynek értelmében a szatmári színházban mint állandó vendég fog a télen át működni. A jeles énekesnő felváltva játszik nálunk, és Debreczenben. — Utóbbi városban a napokban is nagy diadalt aratott „Hunyadi László” operában s hisszük, hogy városunk közönsége is örömmel fogja látni színpadunkon, hol nov. 5-én lép fel először.

Plébániát a hegynek. Mi adtunk kifejezést legelőször annak az óhajtnak, melynek nyomán a mozgalom megindult, hogy a hegyen a gör. katolikusoknak önálló plébánia állíttassék. Dícsérettel kell megemlékeznünk városunk loyaltásáról és igazságérzetéről, midőn az eszmét magáéva tette és megtette a püspökségnél a kezdeményező lépéseket. Az egyházi főhatóság a plébánia felállításától nem idegenkedik, csak azt kívánja, hogy az építkezések és a lelkészi javadalom iránt a város határozott javaslatot tegyen, mivel az új plébánia a kongrua alapra nem tarthat számot. Most tehát ismét városunkon a sor. Segélyt kell nyújtania, ha az önálló plébánia felállítását nem akarja elejteni. Mi annak idején kifejtettük, hogy ez a segély nem nagy áldozattal járna, mindössze évi ötszáz forintnyi összegről van szó, ami a polgárság közt elosztva, az egyesek adóját alig pár krajczárral fogja emelni. A hitközség vállalkozik úgy a plébánia mint a melléképületek felépítésére. Szűkkeblűség volna városunktól, ha azon csekély áldozat árán, amely igényeltetik, meg nem szerezne az ennek fejében felajánlott patronatusi jogot, ami ugy közművelődési mint különösen hazafias szempontból igen kívánatos. De másrészt méltánytalan elbánás lenne a hegyi görög katolikusokkal szemben, ha megtagadnók azt a csekély hozzájárulást lelkészek fizetéséhez, midőn ők mint adófizető polgárok városunk lakosságával egyformán fizetik a községi adót, melyben a többi vallásfelekezetek lelkészeinek fizetése is befoglaltatik. Hiszük azért, hogy városunk intéző férfiai az igazság és méltányosság alapjára helyezkedve úgy fogják megoldani a dolgot, hogy úgy városunk érdekeinek, mint a hegyi lakosság kívánásának elég tétessék.

Hat pályamű érkezett be a Kőlcsey-kör által kitűzött pályá telekre. Két értekezés, egy óda, egy monolog és két műfordítás. A holnap tartandó szakosztályi gyűlésen adják ki bírálatra.

Gyászintézetek fognak holnap tartatni az elhunyt tanárok és tanulók lelkiüdvéért. A kir. kath. főgymnásiumban reggel fél 8 órakor, a kir. kath. tanítóképzőintézetben 7 órakor, az elemi isk. növendékei a székesegyházban 8 órakor hallgatnak szent misét.

„Gésák, vagy egy japán theaház története” Ezen burlesz című lesz az idet színházi slager. Kunhegyi igazgató nagyáldozatokkal szerezte be a remek zenéjű ujdonságot, mely udtunkkal nov. 12-én kerül először színre. A darabhoz gyönyörű díszletek készülnek, többek között egy japán falu és egy japán theaház.

A jelmezek eredeti japán minta után készülnek. A kiállításához a legszebb zene járul s azt hisszük, hogy tömegesen fogja bevonni ez operette a közönséget. Budapesten a „Magyar színház” a napokban ünnepli a darab 100-ik előadását.

Szövetkezetek a vidéken. Szatmármegyében alakuló félben levő fogyasztási és értékesítő szövetkezetek ügye lendületet vett. Ombod község a napokban ülésezett e tárgyban s a nyilvánult kedv arra enged következtetni, hogy úgy ott, mint a többi községek csakhamar tömörülni fognak. Bármily egyszerű szervezetben akarják is e kérdést megoldani, a mozgalom legnagyobb hasznát a szövetkezeti eszme terjedésében fogja a Szatmármegyei gazdasági Egyesület feltalálni és az ezáltal felébredő és növekvő hajlandóságban e szervezetet a már csatlakozott egyesületek között nagyobb arányokban és intenzívebb irányban is kiterjeszteni. Ez idő szerinti tervük csak eddigi bevásárlási forrásaiknál a szövetkező tagok részére kieszközölendő mentül nagyobb kedvezményeket czélozza.

Ez már lelkellenség. Egy szegény özvegy asszony, Lozin Teréz mosónő, kinek férje négy év előtt elhalt, s három kiskorú gyermek anyja és senki kenyérkeresője nincs, a napokban bélszakadást kapott, így teljesen munkaképtelenné lett. Azon tudatban, hogy a város szegényeiről gondoskodni tartozik, elment a városházához és segítséget kért, onnan azonban elutasították, azon kijelentéssel, hogy most is van a városnak elég szegénye, akikről gondoskodni kell, az ő számára nincsen segély. Micsoda eljárás ez? . . . Hol itt a lélek, és hol a nyomorultak ügyének felkarolása. Mire való a városi közkórház. Tessék a hatóságnak az ilyen szerencsétleneket ott elhelyezni, azt a három gyermeket pedig, míg az anya felépül, vegye gondozás alá. A művelt Európa szívében ilyen barbarizmust megtérni nem szabad. Ajánljuk az ügyet a polgármester ur figyelmébe.

Heti műsor. Szerda, nov. 2-án „Pepita” operette. Csütörtök, nov. 3. „Becsület” színmű. Péntek, nov. 4. „Szegény Jonathan” operette. Szombat, nov. 5. „A királyné dragonyosa” operette. Vasárnap, nov. 6. „Az ördög mátkája” népszínmű. Hétfő, nov. 7. „Oroszlánvadász” operette.

Tanítónőképző intézetet akar felállítani Ungváron a munkácsi egyházmegyei kormány, hogy a jövő isk. év elején működését már meg is kezdhesse. Az épület a gör. kath. leánynevelő intézet telkén lesz elhelyezve, tervezete már készen van, s tavasszal hozzá fognak az építéshez.

Emlék a királynénak. Elhunyt nagyszonyunk iránti kegyeletét méltóan örökölteti meg Torontál-Erzsébetlak róm. kath. hitközsége, a mely a hívek összerakott filléreiből Erzsébet királynénak emlékére a „Budapesti szivattyú és gépgyár részvénytársaság (ezelőtt Walser Ferencz)” jóhírű harangöntődjében egy körülbelül 400 kgros harangot rendelt meg, a melynek egyik oldalára magyarországi Szt. Erzsébet, a másik oldalára elhunyt királynénk dombormű képét önteti megfelelő felirattal.

A koronaérték kötelező számitása a most benyújtott törvényjavaslat szerint a jövő év január 1-én kezdetét veszi.

V i d é k.

Nagy-Károly, nov. 2.

Püspök Ur ő Méltósága szombat délután a hatóság vonattal ideérkezett és a piaristákhoz szállt. A vasutnál a házfő, főkapitány és Vanke József spirit. üdvözölték. A házban a tanárok tisztelegtek ő Méltóságának, ki vasárnap a főispánnak volt délből vendége.

A betegegyógyító pénztár új orvosa: Székely Kornél lett, kit hétfőn este táviratilag hívtak meg Rooz Elemér dr. helyére, a kit tudvalevőleg ezredese hívott be szolgálattételre.

A harmadik parallel utca megint kísért. A megyei közgyűlés határozata ellenére újra

akarják ezt az ügyet a városi közgyűlés elé vinni, bár éppen ott bukott meg a többség határozott magatartása folytán. De hát politikai manővér addig a szavazás elé bocsátani az elbukott ügyet, míg keresztül nem hajják. Így történt a főrendiházba megbukott és később szótöbbséggel elfogadott polg. házassággal is. Denique nagy (!) szellemek találkoznak! . . .

Idők jele. Oláh Feri cigánybandája Szatmáron telepedett le, mert Fátyol Jóska nem sokára visszatér svédorszországi utjából és itt egy uri cigány banda is untig elég, oly kevesen látogatják a vendéglőket. Helyét Szopoly Marcsi foglalta el.

Népkönyha. Az ujonnan megalakult izr. nőegyesület népkönyhakat állít a tél folyamán, hol 10 kr. esetleg ingyen kap meleg ételt a szegénység. Az izr. nőegyesület legalább tesz valamit, hát a másik? Arról semmit nem tudunk.

Botrányos ut. A Kőlcsey-utcán Hege dűs háza előtt mélyen kiásott árok előtt alig egy méternyi széles az aszfaltjáró, a miért a rossz petróleum világítás mellett éjjel nyaktörő vállalkozás ezen az aszfalton végig menni. Míg Hegedűs élt, nem bántották az öreg urat, de most semmi értelme, hogy a düledező kerítést le ne rontassa a polgármester, a mint lerontatta sok szegény ember háza előtt, kinek gazdája nem volt virilista. Egyenlő mértékkel mérjünk kinek-kinek, ha egyformán behajják az adót mindenkin.

Nyakát szegte Kolompár József, ki a téglaszín-utcában beborozva arokba esett. Másnap találtak reá, mert éjjel arra nem jár őrvjárat, már 1/210 órakor kiég a világító lámpák peroleuma.

Lovaskör érkezett városunkba és nagy tetszésben részesül, mert a testi ügyesség mindig imponál az embernek.

Az ecsedi lép lecsapoló társaság m. h. 27-én tartott közgyűlésén konstatalta, hogy 1). 1.074,285 frt. póthitel kell, mi gyönyörűsége kilátás az érdekeltségre, 2). hogy a munkálatok nagyjában készen vannak, a miért a kormány felülvizsgálatát kéri. A póthitelre azért van szükség, mert többet költöttek a kisajátításoknál és a munkálatokat sok helyen nagyobb méretekben csinálták. Tudtuk, hogy így lesz! Ez minden magyar technikai vállalatátka. Mindig túlköltekeznek.

Az erdői rk. esperesi kerület tanítói kara mult napokban tartotta Kr-Béltöken évi rendes közgyűlését. A közgyűlést sz. mise előzte meg, melyet dr. Bohus János plébános mondott, s mely alatt az iskolás gyermekek igen szépen énekeltek. A ker. esperes megbízásából a gyűlést a kör egyházi elnöke Makutz Bálint nántüi plébános nyitotta meg, a vallásérkölesös nevelés fontosságát fejtetvén, mire annak vezetését a világi al-elnöknek, Lang Pál nagy-majtényi tanítónak adta át. Miután a kör tagjai meghallgatták Winkler István kr.-bélteki tanító gyakorlati tanítását, az alelnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg királynénk elhunytáról s kifejezést adván a kerületi tanítók legmélyebb részvétének, indítványozta, hogy ő felsége emléke jegyzőkönyvben örökíttessék meg. Fájdalommal tudatja az alelnök Müller Jakab volt szakaszi plébános és esperes elhunytát, jellemzi érdemeit, kéri a közgyűlést, hogy jegyzőkönyvileg fejezze ki részvétét. A mult évi jegyzőkönyv hitelesítése után Winkler István gyakorlati tanítása került bírálat alá, kinek a közgyűlés a sikerült előadásért jegyzőkönyvileg köszönetet szavazott, ugyszintén Pircsy János madarász tanítónak is, ki az „Önművelődés”-ről ügyesen irt értekezést olvasott föl. Az elnök indítványára felszólíttatnak a többi társagesületek, hogy együttesen intézzenek kérelmet a vall. és közokt., valamint a kereskedelmi miniszterhez, hogy a felekezeti tanítók vasuti utazáskor az államiakkal egyenlő kedvezményben részesíttessenek. Pircsy János azon indítványa felett, hogy a ker. ülések mindig a központban, Erdődön tartassanak, nem hozatott érdemleges határozat. A legközelebbi gyűlésen felolvasónak Gáspár József erdői tanító ajánlkozott. Miután az alelnök Fugel István kereskedőt megjelenéséért üdvözölte, a gyűlés véget ért.

Irodalom.

Az O. M. G. Egyesület kiadásában most jelent meg Susehka Richárd, a magyar-óvári gazdasági akadémia számviteltan tanárának tollából az egyszerű számviteltan tárgyaló műve, melylyel sikerült szakirodalmunk ezen részében mutatkozott hiányt pótolni. A mű igen könnyen áttekinthető táblázatokkal van ellátva s teljes mértékben rászolgál a gazda közönség figyelmére. Bolti ára: 3 frt. Egyesületi tagoknak tervezményes ára: 2 frt 30 kr.

Közgazdasági lexicon ezimrel új és a gazdasági szakirodalomban számottevő munkát vetünk, melynek első kötetét már olvashatjuk. A mű ugy jelentőségénél mint kivitelénél fogva teljes mérvben megérdemli a figyelmet. A 3 kötetre terjedő munka nem sokára készen hagyja el a sajtót, úgy, hogy már most lehet reá előfizetni, ára bőrkötésben 36 frt.

Nyilttér. *)

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy a Witt Miklós féle gyógyszer-tár a tulajdonomba ment át, s azt a mai napon saját vezetésem alá már át is vettem.

Szatmár, 1898. október 22.

Tisztelettel

Rajzinger Sándor
gyógyszertártulajdonos.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelőséget a Szerk.

ÁRJEGYZÉK.

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT
HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL.

Szatmár, Széchenyi-utca sarkán.

kilo I. rendű marha hus	— —	52 kr
„ Sertés hus	— —	60 „
„ Borju hus	— —	60 „
„ Bárány hus	— —	— „
„ Friss disznózsir	— —	76 „
„ Vastag szalona	— —	72 „
„ Háj zsirnak	— —	72 „
„ Paprikás szalona, vékony stráf	— —	90 „
„ Fehér sós szalona táblákban	— —	72 „
„ Kolozsvári pácizolt szalona	— —	84 „
„ Füstölt szalona táblákban	— —	76 „
„ Pácizolt sonka esonttal	1 frt.	10 „
„ „ „ esont nélkül	1 frt.	20 „
„ „ „ kifőve	— 2 frt.	— „
kilo Friss kolbász bors., ezitr., fokh.	— —	70 kr
„ Füstös kolbász fokh. bors.	— —	80 „
„ Lengyel kolbász	— —	80 „
100 pár finom virsli	— —	4 frt —
100 drb szalvalád	— —	4 „ —
100 pár frankfurti tormás	— —	6 „ —
1 kilo Májsajt	— —	80 „
„ Párizsi sajt	— —	80 „
„ Citromos sajt sült	— —	80 „
„ Disznófej sajt	— —	64 „
1 db. Pácizolt marha nyelv	— —	80 „
1 kilo Tepertő	— —	64 „
1 kiló Vegyes hideg felvágott	— —	80 „

5 kilós postarendelvény pontosan eszközöltetik.
Zsir és szalona nagyban eladás.

Tisztelettel

Bölonyi László

Van szerencsém a t. vevőközönségnek tudomására hozni, hogy az **őszi és téli** idényü

női ruhaszövetek

a legújabb és legnagyobb választékban megérkeztek.
Ajánlom továbbá férfi-öltönyökre és téli kabátokra való legújabb divatu angol, brünni és reichenbergi

gyapjuszöveiteimet;

egyszersmind francia flanelleket (120 cm. széles). legszebb kivitelű mosó barchetteket. Vászonneműekben: rumburgi, kreász, sifon, ^{10/4} lepedő vásznak és minden használatra legcélszerűbbnek elismert

liliom vásznak.

Nagy raktárt tartok: asztalneműekben, damaszt árukban, szines kávécs-terítőkben, valamint

ágyterítők, függönyök, szőnyegek,

nagy és futó-szőnyegek s minden e szakmába vágó divatezikkék, selymek, bársonyok és zsinórok s másnemű ruhadiszekben.

Amidőn a felsorolt és egyéb cikkek legjutányosabb árban és pontos kiszolgálásával is igyekezem a vevőközönség igényeit kielégíteni, vagyok

tisztelettel

Kellner Mór.

fehérneműim az „ezredéves kiállításon“

Az őszi és közölgő téli idény alkalmából van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a

legdivatosabb női ruhaszövetek

nagy választékban megérkeztek, ugyszinte férfi öltönyök és felső kabátokra való,

tiszta gyapjuból készült hazai posztó szövetek,

valamint

valódi szepességi lenvásznak,

damaszt asztal- és ágyneműek gyári árakban, továbbá saját készítményű fehérneműek állandó nagy választékban vannak.

A legszebb menyasszonyi kelengyéket

a legrövidebb idő alatt s legjutányosabban készítem.

Legnagyobb választék szőnyegekéből,

s még nagyon sok mindenféle közhasználatu- és divatezikkékből, u. m. függönyök, ágyterítők, paplanok, madráczok, esőernyők, kalapok, harisnyák, keztük, téli kendők, alsó ruhák, kötények, zsebkendők, szalagok stb.

A n. é. közönségnek vagyok

kész szolgálattal:

Páskuj Imre

Szövetmintákat és árjegyzéket vidékre bérmentve küldök.

Saját készítésű

Milleniumi éremmel kitüntetve.

ORGONA-ÉPÍTÉSI MŰINTÉZET

Rieger testvérek

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger testvérek Jägerndorfi (Osztr. Szil.) es. és kir. udvari orgona-gyárának fiókja. Legolcsóbb árakon kiváló orgonákat szállítanak.

A cég 23 évi fennállása óta

540 új orgonát

épített, melyek közül 186 esik Magyarországra, a többi Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz, Olasz és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek

ingyen és bérmentve.

Magyarország legrégebb
egyházi szerek és zászlók
gyára.

Oberbauer Alajos utóda,

József főherceg es. és kir. fensége
és Klotild főhercegné asszony ó es.
és kir. fensége udvari szállítója.

Gyár és raktár:

BUDAPEST,

Váci-utca 14. szám.

Alapított 1863-ban.

Ötször kitüntetve.

Ajánlja:

miseruha és egyházi szerelvényekből dusan felszerelt nagy raktárát, mely bővelkedik góth-, román és renaissance-stylű ruhákban, valamint pontifikáló szerekben,

**Egyházi és egyleti zászlókban,
ércz- és faárúkban stb.**

Árjegyzékek és költségtervezetek díj- és bérmentesen küldetnek.

Oltáregyleti szállító

Legnagyobb nyeremény legszerencésőbb esetben 1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeremény
jegyzéke.

A legnagyobb nyeremény legszerencésőbb esetben.

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 " "	200000
2 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	40000
5 " "	30000
1 " "	25000
2 " "	20000
3 " "	15000
31 " "	10000
67 " "	5000
3 " "	3000
432 " "	2000
763 " "	1000
1233 " "	500
30 " "	300
3100 " "	200

50,000 nyer. és jut. 13.160.000
összegeben

melyek hat huzásban sorsoltnak ki.

A harmadik nagy magy. kir. osztálysorsjáték nem-sokára ismét kezdődik és

100,000 újból 50,000

sorsjegyre nyeremény

jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, mint már általánosan ismeretes, óriásiak.

Összesen tizenhárom millió 160.000 koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény legszerencésőbb esetben

egy millió korona.

Szíves mielőbbi megrendeléseknél *eredeti sorsjegyet* a tervszerű *eredeti árban* és pedig:

egy egész I-ső oszt. eredeti sorsjegyet 6.- frt.
" fél " " " " 3.-
" negyed " " " " 1.50
" nyolczad " " " " .75

küldünk szét *utánvétellel*, vagy a *penz előleges be-
küldése ellenében.*

A huzás után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos huzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak rendelkezésre. A huzások a *magy. kir. kormány ellenőrzése mellett* nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kérjük a *rendelményeket mielőbb*, legkésőbb azonban

1. é. november hó 17-ig

hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa

a m. kir. szab. osztálysorsjáték
főelárusítói

Budapest, V., Váci-körút 4/a.

Rendelőlevél levágandó.

Török A. és Tsa uraknak Budapest.

Kérek részemre I. osztályu magy. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ..... frt } utánvételre
kértem, posta- (A nem tetsző
utalvánnyal törlendő.)
küldöm.

Pontos ezim.

Elvállalok képkeretezéseket a legfinomabb kivitelben,
ablak javításokat háznál is végeztetek.

GYÖRY KÁROLY ÜVEG- ÉS PORCELLÁN KERESKEDÉSE SZATMÁR, DEÁK-TÉR.

Legnagyobb választék **petroleum és olajlámpákban** ugy-szintén **háztartási és konyhaberendezési** cikkekben ajánlom legújabb árjegyzékemet szíves figyelmébe.

1 függő lámpa 12 gyertya fényű	3.25
1 " " 18 " ebédülőbe	5.40
1 szalon esilláros lámpa 18 gyertya fényű	12.—
1 hálószoba ámpolnolai bármely színben	3.50
1 asztali lámpa ércz talppal 12 gyertya fényű	— .98
1 " " teljesen fedett 18 gyertya fényű	2.80
6 személyes kávé készlet	3.50
6 " teás	3.80
6 " fekete kávé készlet tálczával	4.50
6 " étkező készlet 26 drb.	7.50
6 " ivó " 21	2.90
6 " üveg ozonás készlet	1.10

Ajánlom petroleum lámpa égőimet 35 45 és 55 gyertya fényű. Javító műhelyembe üvegezéseket kép keretezéseket a legolcsóbb árban eszközöltetek.

Ditmar R. szalon, ebédülő- hálószoba-lámpák, álló és asztali lámpák, kerti lámpák.